

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.1.2.46>

CEL I ZADANIA POLITYKI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPÓLDZIAŁANIA SYSTEMÓW WYŻSZEGO SZKOLNICTWA MEDYCZNEGO I PRAKTYKI LEKARSKIEJ

Vitalii Lysak

wiceprezes Administracji Rejonowej Zaporoskiej Rady Miejskiej w Rejonie Wozneseniwskim

(Zaporoże, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-2409-8570

lesack@ukr.net

Adnotacja. Artykuł na podstawie analizy doktryny nauki o administracji publicznej, obowiązującego ustawodawstwa, stosunków społeczno-gospodarczych, które rozwinęły się w państwie, określa cel i zadania polityki publicznej w zakresie współdziałania systemów wyższego szkolnictwa medycznego i praktyki lekarskiej.

W szczególności polityka publiczna dotycząca współdziałania systemów wyższego szkolnictwa medycznego i praktyki lekarskiej jest postrzegana jako zintegrowana koncepcja, która stanowi element zarówno polityki publicznej w zakresie edukacji, jak i polityki publicznej w zakresie zdrowia.

W artykule wskazano, że celem polityki publicznej w zakresie współdziałania systemów wyższego szkolnictwa medycznego i praktyki lekarskiej jest zapewnienie wysokiego poziomu szkolenia (przede wszystkim praktycznego elementu) personelu medycznego. Cel polityki publicznej w tych kwestiach powinien odpowiadać zarówno potrzebom społeczeństwa pacjentów, wysokiemu poziomowi świadczenia zarówno usług edukacyjnych, jak i zdrowotnych, potrzebom pracowników służby zdrowia w zakresie skutecznego rozwoju zawodowego. Cele polityki publicznej współdziałania systemów wyższego szkolnictwa medycznego i praktyki lekarskiej są zbiorem działań, które muszą być realizowane w celu realizacji celu takiej polityki publicznej.

Słowa kluczowe: system wyższego szkolnictwa medycznego, system praktyk lekarskich, współdziałanie systemów, zakład administracji publicznej.

PURPOSE AND TASKS OF THE STATE POLICY ON INTERACTIONS OF SYSTEMS OF HIGHER MEDICAL EDUCATION AND MEDICAL PRACTICE

Vitaliy Lysak

Deputy Head of the District Administration of the Zaporizhia City Council for the Voznesenivsky District

(Zaporizhzhya, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-2409-8570

lesack@ukr.net

Abstract. The article, based on the analysis of the doctrine of science of public administration, current legislation, socio-economic relations in the country, identifies the purpose and objectives of public policy on the interaction of higher medical education and medical practice.

In particular, the state policy on the interaction of higher medical education systems and medical practice is considered as an integrated concept, which is a component of both state policy in the field of education and state policy in the field of health care.

The article states that the purpose of the state policy on the interaction of higher medical education and medical practice is to ensure a high level of training (primarily the practical component) of medical personnel. The purpose of state policy on these issues should meet the needs of the patient community, a high level of provision of both educational and medical services, the needs of health professionals in effective professional development. The tasks of the state policy of interaction of the systems of higher medical education and medical practice are a set of measures that must be taken to achieve the goal of such state policy.

Keywords: system of higher medical education, system of medical practice, interaction of systems, object of public administration.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ПИТАНЬ ВЗАЄМОДІЇ СИСТЕМ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА МЕДИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Віталій Лисак

заступник голови районної адміністрації Запорізької міської ради по Вознесенівському району

(Запоріжжя, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-2409-8570

lesack@ukr.net

Анотація. У статті, на основі аналізу доктрини науки державного управління, діючого законодавства, соціально-економічних відносин, що склалася у державі, визначено мету та завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Зокрема, державна політика з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики розглядається як інтегроване поняття, що є складовою як державної політики в сфері освіти, так і державної політики в сфері охорони здоров'я.

У статті зазначено, що метою державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є забезпечення високого рівня підготовки (в першу чергу практичної складової) лікарських кадрів. Мета державної політики із зазначених питань повинна відповідати як потребам пацієнтської громадськості, високому рівню надання як освітніх, так і медичних послуг, потребам медичних працівників у ефективному професійному розвитку. Завданнями державної політики взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є сукупністю заходів, що необхідно здійснити для реалізації мети такої державної політики.

Ключові слова: система вищої медичної освіти, система медичної практики, взаємодія систем, об'єкт державного управління.

Постановка проблеми. Як відомо державна політика, що здійснюється в будь-якій сфері та з будь-яких питань завжди є цілеспрямованою діяльністю, а тому точне та науково обгрунтоване визначення мети державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є питанням дуже важливим та принциповим.

В свою чергу, чітке визначення мети державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики дасть можливість правильно та обгрунтовано визначити завдання, які необхідно виконати для досягнення вищезазначеної мети. Таким чином, визначивши мету та завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, дасть змогу правильно підібрати механізми та інструменти державного управління для їх реалізації, що у кінцевому підсумку визначатиме ефективність державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Однак, ні на науковому, ані на нормативно-правовому рівні не визначено чітку мету та завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, що і визначає актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На цей час в науці державного управління є достатня кількість дефініцій, що позначають термін «державна політика».

Так, на думку В. Романова, О. Рудік, Т. Брус, державна політика — це відносно стабільна, організована та цілеспрямована діяльність уряду щодо певної проблеми або предмета розгляду, яка здійснюється ним безпосередньо або опосередковано через уповноважених агентів і впливає на життя суспільства (Романов, Рудік, Брус, 2003: 12).

В той же час, В. Андріяш вважає, що державна політика — це цілеспрямована діяльність органів державної влади для вирішення суспільних проблем, досягнення й реалізації загальнозначущої мети розвитку суспільства або його окремих сфер (Андріяш, 2013)

В свою чергу, О. Лаврук розглядає державну політику як безперервний циклічний процес, котрий включає сукупність послідовних дій, взаємодію різних взаємопов'язаних елементів і інституцій з притаманними їм функціями й засобами досягнення кінцевих результатів (схвалення політики) (Лаврук, 2018: 260).

Логуш Л. у своєму дисертаційному дослідженні зазначає, що розвиток вищої медичної освіти у першій половині ХХІ-го століття повинен базуватись на трьох фундаментальних елементах – орієнтованість на людей (потреби суспільства, пацієнта), на результат (якість навчання та надання послуг), на індивідуальність (особистий розвиток, професійна комунікабельність, полікультурність) (Логуш, 2016: 197). Дослідниця також виділяє основні перспективні принципи розвитку медичної освіти, серед яких особливу цікавість в контексті теми нашого дослідження становлять наступні: безперервність медичної освіти; динамічний характер навчання та професійної підготовки, що забезпечується постійним коригуванням змісту освіти відповідно до досягнень світової і вітчизняної науки, практики організації медичної справи та потребами розвитку сфери охорони здоров'я країни (Логуш, 2016: 198). Окрім того, вчена в якості продовження реформ в медичній освіті у ХХІ столітті пропонує створення мережі університетських клінік, ведення державної атестації лікарів згідно з принципами забезпечення якості та запровадження системи безперервного професійного розвитку згідно міжнародному триплету стандартів (Логуш, 2016: 197). Адже дані напрями реформування вищої медичної освіти безпосередньо пов'язані із питаннями взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

М. Білинська та Я. Радиш вважають, що державна політика України в галузі охорони здоров'я – це комплекс прийнятих загальнодержавних рішень чи взятих зобов'язань щодо збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я та соціального благополуччя населення держави як найважливішої складової її національного багатства шляхом реалізації сукупності політичних, організаційних, економічних, правових, соціальних, культурних, наукових та медичних заходів з метою збереження генофонду української нації, її гуманітарного потенціалу та врахування вимог нинішнього і майбутніх поколінь в інтересах як конкретної людини (особистості), так і суспільства в цілому (Білинська, Радиш, 2013: 7).

К. Магрламова визначає медичну освіту як визначальний чинник системи охорони здоров'я та підкреслює значення механізмів державного управління перебудовою сфери охорони здоров'я. Магрламовою К. зроблено акцент на тому, що сталий розвиток охорони здоров'я потребує висококваліфікованих медичних працівників, підготовлених до надання медичної допомоги. Встановлено, що концепція реформи медичної освіти чітко визначає поставлену мету: відповідність системи медичної освіти вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення; підвищення якості підготовки медичних кадрів шляхом упровадження

ефективної системи організації освітнього процесу; гармонізація вітчизняної медичної освіти з вимогами Євросоюзу (Магрламова, 2018).

Мета статті. Проаналізувати доктрину науки державного управління, діюче законодавство, соціально-економічні відносини, що склалася у державі, а також управлінську практику визначити мету та завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Методи дослідження: пошуку інформації, структурно-функціональний, системно-аналітичний та порівняльно-правовий методи.

Виклад основного матеріалу. На жаль, у профільних законах чітко не визначено мету державної політики як у сфері вищої освіти, так і в сфері охорони здоров'я.

Так, у Законі України «Про вищу освіту» вказано, що державну політику у сфері вищої освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України та центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Далі, у статті 3 зазначеного Закону розписано основні принципи та завдання державної політики у сфері вищої освіти. Аналізуючи дані принципи та завдання, можна резюмувати, що основною метою державної політики у сфері вищої освіти є підготовка конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя шляхом підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної, мистецької та педагогічної діяльності (Закон України, 2014).

В той же час, у ст. 13 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» вказано, що основу державної політики охорони здоров'я формує Верховна Рада України шляхом закріплення конституційних і законодавчих засад охорони здоров'я, визначення її мети, головних завдань, напрямів, принципів і пріоритетів, встановлення нормативів і обсягів бюджетного фінансування, створення системи відповідних кредитно-фінансових, податкових, митних та інших регуляторів, затвердження загальнодержавних програм охорони здоров'я (Закон України, 1992).

Стратегія розвитку медичної освіти, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 р. № 95-р, демонструє нерозривний зв'язок систем вищої медичної освіти та медичної практики. Зокрема, зазначена Стратегія містить наступні тези, що свідчать про загальнодержавне значення взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. Так, зазначено, що на сьогодні існує потреба у синхронізації процесів, пов'язаних з проведенням багатьох реформ у сфері охорони здоров'я в Україні, та у змінах у системі підготовки медичних працівників, що дасть змогу забезпечити поліпшення якості лікування та медичного догляду пацієнтів. Завданням медичної освіти визначено забезпечення надання громадянам якісної медичної допомоги завдяки високому рівню підготовки медичних працівників. Вказано, що потребують розв'язання проблеми відсутності або неефективного функціонування університетських клінік, недостатньої кількості баз для практичної підготовки студентів, нерегульованості повною мірою відносин між закладами вищої освіти (факультетами) та закладами охорони здоров'я, зокрема з питань допуску до лікувально-консультативної роботи науково-педагогічних працівників (Розпорядження КМУ, 2019).

Як справедливо вважають науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, основа формування майбутніх фахівців – це практична підготовка під час виконання і засвоєння практичних навичок. Першочергове завдання при оволодінні практичними навичками – робота з пацієнтом, яка починається безпосередньо з 2-3-го курсу і триває до кінця навчання у виші, а також у період післядипломного навчання. Умовою формування вмінь у професійній діяльності фахівця є активний систематичний тренінг у розв'язанні складних клінічних задач (курація хворих, написання історії хвороби, диференційована діагностика, призначення лікування, проведення профілактичних заходів, надання невідкладної допомоги) (Пурденко, 2019).

Виходячи з викладеного, без взаємодії системи вищої медичної освіти із системою медичної практики на сьогоднішній день неможливо забезпечити високий рівень підготовки медичних працівників. З огляду на вищенаведене, підготовка медичних працівників без взаємодії систем вищої медичної освіти з системою медичної практики забезпечить низький або як мінімум невисокий рівень підготовки медичних працівників. А оскільки професія лікаря безпосередньо пов'язана із збереженням життя та відновленням здоров'я, що у демократичній, соціальній та правовій державі визнаються найвищою соціальною цінністю, то високий рівень підготовки лікарських кадрів має величезне загальнодержавне та загальносуспільне значення. Таким чином і обумовлюється необхідність здійснення державної політики в питаннях взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Аналізуючи наведені наукові та законодавчі джерела, вважаємо що метою державної політики у будь-якій сфері є досягнення вагомим суспільно значущим результатом державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

З точки зору семантики, метою будь-якої діяльності є кінцевий результат, який вийде після виконання певних дій. В свою чергу, завданням називається ситуація, питання, яке потрібно вирішити, щоб прийти до мети або хоча б стати до неї трохи ближче (Гармонія, 2021).

Тобто, завданнями державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є комплекс певних дій, заходів, які необхідно здійснити для досягнення мети зазначеної державної політики. В державній політиці зазначені заходи мають бути відображені в таких управлінських документах, як державні програми, концепції, стратегії, плани заходів та інших документах програмного характеру, затверджених органами державної влади, в першу чергу Кабінетом Міністрів України та Президентом України.

Для визначення змісту завдань державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є корисним ознайомлення з подібними документами. До зазначених управлінських документів програмного характеру, зокрема, і належить План заходів з реалізації Стратегії розвитку медичної освіти в Україні на 2019-2021 роки, що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 674-р. (Розпорядження КМУ, 2019). Адже саме у зазначеному Плані заходів є низка позицій, що безпосередньо стосуються державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. Зокрема, до зазначених заходів належать:

- удосконалення нормативно-правового регулювання проходження інтернатури;
- розроблення механізмів запровадження академічної мобільності інтернів;
- розроблення механізмів оцінки результативності проходження інтернатури;
- формування оптимальної моделі лікарської резидентури;
- нормативно-правове регулювання проходження лікарської резидентури;
- нормативно-правове регулювання здійснення безперервного професійного розвитку;
- створення моделі фінансування безперервного професійного розвитку;
- перегляд правового статусу університетських клінік (Розпорядження КМУ, 2019).

Для визначення та розуміння завдань державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики важливо проаналізувати також указ Президента України від 18.08.2021 року № 369/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою», яким і введено в дію зазначене рішення (Указ Президента України, 2021).

Адже зазначений наказ в деяких аспектах є дотичним до питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. Зокрема, зазначеним нормативно-правовим актом передбачено:

підготовку та внесення на розгляд Верховної Ради України необхідних законопроектів, забезпечення внесення в установленому порядку змін до інших нормативно-правових актів з метою приведення до 1 квітня 2022 року засад фінансування медичних послуг, які надаються всіма закладами охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, в тому числі клінічними базами закладів освіти у сфері охорони здоров'я/університетськими клініками/університетськими лікарнями, у відповідність з вимогами законодавства щодо державних фінансових гарантій надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг) та лікарських засобів належної якості за рахунок коштів державного бюджету за програмою медичних гарантій, забезпечивши при цьому можливість виконання зазначеними суб'єктами господарювання основних статутних завдань;

розрахунок та встановлення під час розроблення і затвердження порядку реалізації програми медичних гарантій на відповідний календарний рік коригувальних (підвищених та понижених) коефіцієнтів до тарифів на медичні послуги, які надаються закладами охорони здоров'я, у тому числі клінічними базами закладів освіти у сфері охорони здоров'я відповідного профілю/університетськими клініками/університетськими лікарнями, та які характеризують складність пролікованих випадків та інтенсивність використання ресурсів для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у сфері охорони здоров'я;

забезпечення високого рівня медичної освіти та розвитку кадрового потенціалу, зокрема, шляхом запровадження нової моделі інтернатури і лікарської резидентури з урахуванням вимог Директиви 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо визнання професійних кваліфікацій від 7 вересня 2005 року (Директива, 2005);

забезпечення підготовки закладами вищої освіти за державним замовленням фахівців за такими напрямками спеціалізацій, як «Бактеріологія», «Вірусологія», «Епідеміологія», «Клінічна лабораторна діагностика», «Лабораторна імунологія», «Мікробіологія і вірусологія»;

напрацювання ефективних механізмів забезпечення виконання випускниками вищих медичних навчальних закладів, які навчалися за державним (регіональним) замовленням та уклали угоди про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищах міського типу, зобов'язань за такими угодами (Указ Президента України, 2021).

Таким чином, можемо констатувати, що основними завданнями державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є:

розробка та планомірна реалізація державної цільової програми розвитку взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики;

налагодження та постійне здійснення плідної співпраці закладів вищої (післядипломної) освіти в сфері охорони здоров'я із органами місцевого самоврядування в напрямі розвитку та розбудови мережі клінічних баз зазначених закладів освіти та інших напрямках співробітництва;

забезпечення розміщення клінічних кафедр на базі закладів охорони здоров'я усіх форм власності;

створення організаційно-правових умов для надання медичної допомоги науково-педагогічними працівниками клінічних кафедр в закладах охорони здоров'я, на базі яких дані клінічні заклади знаходяться;

створення організаційно-правових умов надання медичної допомоги (участі у наданні медичної допомоги) аспірантами, докторантами, лікарями-інтернами, слухачами курсів безперервного професійного розвитку, іншими особами, що навчаються в закладах вищої (післядипломної) освіти в сфері охорони здоров'я;

створення економічних, організаційних, правових умов для розвитку та розбудова мережі університетських клінік;

розробка концепції «університетська лікарня», наповнення її конкретним правовим та економіко-організаційним змістом, створення мережі університетських лікарень;
впровадження нової моделі інтернатури та вторинної лікарської спеціалізації, яка відповідала б сучасному стану суспільно-економічного та соціального розвитку;

забезпечення ефективного функціонування системи безперервного професійного розвитку лікарських кадрів, в тому числі проходження тематичних удосконалень, передатестаційних циклів, атестацій лікарів;
впровадження лікарської резидентури як нової форми післядипломної лікарської освіти.

Звичайно, завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики можна умовно розподілити за групами за ознакою напрямку вищезазначеної взаємодії.

Таким чином, за напрямками взаємодії можна згрупувати наступні завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики:

завдання державної політики в напрямі створення нормативно-правової бази та державних програмних документів з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики;

завдання державної політики в напрямі забезпечення ефективного створення та функціонування мережі університетських клінік, університетських лікарень, інших клінічних баз закладів вищої (післядипломної) освіти у сфері охорони здоров'я;

завдання державної політики в напрямі забезпечення участі в наданні медичної допомоги науково-педагогічним працівникам, аспірантам, докторантам, лікарям-інтернам, студентам, іншим особам, які навчаються в закладах вищої (післядипломної) освіти у сфері охорони здоров'я;

завдання державної політики в напрямі фінансування взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики;

завдання державної політики в напрямі забезпечення ефективного функціонування інтернатури, лікарської резидентури, інших видів післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів.

Висновки. Виходячи з викладеного, метою державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є забезпечення високого рівня підготовки (в першу чергу практичної складової) лікарських кадрів. Завданнями державної політики взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є сукупністю заходів, що необхідно здійснити для реалізації мети такої державної політики. До таких завдань, зокрема, належить: створення умов для участі в наданні допомоги науково-педагогічними працівниками клінічних кафедр закладів охорони здоров'я; належне функціонування клінічних кафедр на базі закладів охорони здоров'я; розвиток та створення мережі університетських клінік; ефективне провадження післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Андріяш В. І. Державна політика: концептуальні аспекти визначення. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 9. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_9_6
2. Державна політика у сфері охорони здоров'я: колективна монографія. За загальною редакцією М. Білінської та Я. Радиша. К. : НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.
3. Директива 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо визнання професійних кваліфікацій від 7 вересня 2005 року. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0036>.
4. Лаврук О. В. Сутність поняття державної політики. Університетські наукові записки. 2018. № 67-68. С. 254-363.
5. Логус Л. Г. Тенденції розвитку медичної освіти в освітній політиці Європейського Союзу. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Київ, 2016. 239 с.
6. Магрламова К. Основні підходи до реформування вищої медичної освіти як визначального чинника системи охорони здоров'я. URL: <https://repo.dma.dp.ua/3903/1/35.pdf>
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
8. План заходів з реалізації Стратегії розвитку медичної освіти в Україні на 2019-2021 роки, що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 674-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-2019-%D1%80#Text>.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
10. Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою: указ Президента України від 18.08.2021 № 369/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3692021-39713>.
11. Пурденко Т.Й., Литвиненко Н.В., Гладка В.М., Силенко Г.Я., Таряник К.А., Пінчук В.А., Дельва М.Ю., Дельва І.І., Кривчун А.М., Санік О.В., Паленка О.Є., Самарченко Л.А. Удосконалення практичних навичок студентів на кафедрі нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою в контексті кредитно-модульної системи. URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/10074/1/Purdenko_Udoskonalennia_praktychnykh_navychok.pdf
12. Різниця між цілями і завданнями. URL: <https://garmonya.in.ua/riznytsya-mizh-tsilyamy-i-zavdannamy>
13. Романов В. Є., Рудік О. М., Брус Т. М. Державна політика: аналіз та механізми її впровадження. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2003. 72 с.
14. Стратегія розвитку медичної освіти, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 95-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text>.

References:

1. Andriiash V. I. Derzhavna polityka: kontseptualni aspekty vyznachennia. Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok. [Public policy: conceptual aspects of definition. Public administration: improvement and development] 2013. № 9. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_9_6 [in Ukrainian].
2. Derzhavna polityka u sferi okhorony zdorovia: kolektyvna monohrafiia. [State policy in the field of health care: a collective monograph.] Za zahalnoi redaktsiiei M. Bilynskoi ta Ya. Radysha. K. : NADU, 2013. Ch. 1. 396 s. [in Ukrainian].
3. Dyrektyva 2005/36/ES Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady Yevropeiskoho Soiuzu shchodo vyznannia profesiinykh kvalifikatsii vid 7 veresnia 2005 roku. [Directive 2005/36 / EC of the European Parliament and of the Council of the European Union on the recognition of professional qualifications of 7 September 2005] URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0036>. [in Ukrainian].
4. Lavruk O. V. Sutnist poniattia derzhavnoi polityky. Universytetski naukovy zapysky. [The essence of the concept of public policy. University scientific notes.] 2018. № 67-68. S. 254-363. [in Ukrainian].
5. Lohush L. H. Tendentsii rozvytku medychnoi osvity v osvittii politytsi Yevropeiskoho Soiuzu. Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata pedahohichnykh nauk. [Trends in the development of medical education in the educational policy of the European Union. The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of pedagogical sciences] Kyiv, 2016. 239 s. [in Ukrainian].
6. Mahrlamova K. Osnovni pidkhody do reformuvannia vyshchoi medychnoi osvity yak vyznachalnoho chynnyka systemy okhorony zdorovia. [Basic approaches to reforming higher medical education as a determining factor in the health care system.] URL: <https://repo.dma.dp.ua/3903/1/35.pdf> [in Ukrainian].
7. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 № 2801-XII. [Fundamentals of the legislation of Ukraine on health care: Law of Ukraine of 19.11.1992 № 2801-XII.] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>. [in Ukrainian].
8. Plan zakhodiv z realizatsii Stratehii rozvytku medychnoi osvity v Ukraini na 2019-2021 roky, shcho zatverdzhenyi rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.08.2019 r. № 674-r. [Action plan for the implementation of the Strategy for the development of medical education in Ukraine for 2019-2021, approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 21.08.2019 № 674-r.] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-2019-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].
9. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII. [On higher education: Law of Ukraine of 01.07.2014 № 1556-VII.] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. [in Ukrainian].
10. Pro stan natsionalnoi systemy okhorony zdorovia ta nevidkladni zakhody shchodo zabezpechennia hromadian Ukrainy medychnoiu dopomohoiu: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 18.08.2021 № 369/2021. [On the state of the national health care system and urgent measures to provide citizens of Ukraine with medical care: Decree of the President of Ukraine dated 18.08.2021 № 369/2021.] URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3692021-39713>. [in Ukrainian].
11. Purdenko T.I., Lytvynenko N.V., Hladka V.M., Sylenko H.Ia., Tarianyk K.A., Pinchuk V.A., Delva M.Iu., Delva I.I., Kryvchun A.M., Sanyk O.V., Palenka O.Ie., Samarchenko L.A. Udoskonalennia praktychnykh navychok studentiv na kafedri nervovykh khvorob z neirokhirurhiiei ta medychnoiu henetykoiu v konteksti kredytno-modulnoi systemy. [Improving the practical skills of students at the Department of Nervous Diseases with Neurosurgery and Medical Genetics in the context of the credit-module system.] URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/10074/1/Purdenko_Udoskonalennia_praktychnykh_navychok.pdf [in Ukrainian].
12. Riznytsia mizh tsiliamy i zavdanniamy. [The difference between goals and objectives.] URL: <https://garmonya.in.ua/riznytsya-mizh-tsilyamy-i-zavdanniamy> [in Ukrainian].
13. Romanov V. Ye., Rudik O. M., Brus T. M. Derzhavna polityka: analiz ta mekhanizmy yii vprovadzhennia. [State policy: analysis and mechanisms of its implementation.] Dnipropetrovsk : DRIDU NADU, 2003. 72 s. [in Ukrainian].
14. Stratehiia rozvytku medychnoi osvity, zatverdzhena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.02.2019 № 95-r. [Strategy for the development of medical education, approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 27, 2019 № 95-r.] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].